

Kopsavilkums par AS "Augstsprieguma tīkls" elektroenerģijas pārvades sistēmas pakalpojumu tarifu projektu

AS "Augstsprieguma tīkls" (turpmāk – AST vai Sabiedrība) 2023.gada 16.maijā Sabiedrisko pakalpojumu regulēšanas komisijai (turpmāk - SPRK) iesniedza precizētu elektroenerģijas pārvades sistēmas pakalpojumu tarifu projektu (turpmāk – Precizētais tarifu projekts).

Precizētais tarifu projekts izstrādāts, ievērojot:

- Ministru kabineta 2023.gada 24.janvāra protokollēmumu Nr.4, 53§ "Informatīvais ziņojums "Par AS "Augstsprieguma tīkls" un AS "Sadales tīkls" sistēmas pakalpojuma tarifu projektu pārskatīšanu".
- Ministru kabineta 2023.gada 1.februāra rīkojumu Nr.60 "Par akciju sabiedrības "Sadales tīkls" un akciju sabiedrības "Augstsprieguma tīkls" sistēmas pakalpojuma tarifu projektu pārskatīšanu", ar kuru AST tika uzdots nodrošināt, ka:
 - AST sagatavo tarifu projektu ar regulatīvo periodu no 2023.gada 1.jūlija līdz 2025. gada 31.decembrim;
 - AST tarifu aprēķinā iekļauj pārslodzes maksas ieņēmumus;
 - AST izvērtē aizsardzības (jaudas rezerves) palīgpakalpojuma nosacījumus, lai, nemazinot elektroenerģijas sistēmas drošumu, pēc iespējas samazinātu pakalpojuma nodrošināšanas izmaksas;
 - Operators izvērtē elektroenerģijas iegādes alternatīvas, izvēloties tautsaimniecībai saimnieciski izdevīgāko risinājumu.
- Likuma "Par valsts budžetu 2023. gadam un budžeta ietvaru 2023., 2024. un 2025.gadam" 49.pantu, kas paredz paredz atļaut finanšu ministram 2023. gadā palielināt apropriāciju Klimata un enerģētikas ministrijai resursiem no dotācijas no vispārējiem ieņēmumiem un izdevumiem 2023.gadā sagaidāmo elektroenerģijas cenas ārkārtas pieaugumu kompensēšanai atbilstoši valsts pamatbudžeta ieņēmumos papildu ieskaitāmajam akciju sabiedrības "Latvenergo" dividenžu maksājumu (par 2022. pārskata gadu) apmēram, ja ir pieņemts attiecīgs Ministru kabineta lēmums un Saeimas Budžeta un finanšu (nodokļu) komisija piecu darba dienu laikā no attiecīgās informācijas saņemšanas dienas ir to izskatījusi un nav iebildusi pret apropriācijas palielinājumu. AS "Latvenergo" dividenžu palielināšanas mērķis ir nodrošināt valsts budžeta finansējumu, ar kuru sniegt valsts atbalstu:
 - elektroenerģijas sadales sistēmas operatoram AS "Sadales tīkls" un pārvades sistēmas operatoram AS "Augstsprieguma tīkls", lai kompensētu elektroenerģijas cenu pieaugumu. Valsts atbalsts paredz nodrošināt abiem elektroenerģijas sistēmas operatoriem elektroenerģijas cenu griestus 160 euro/MWh apmērā no 2023. gada 1. jūlija līdz 2023. gada 31. decembrim;
 - elektroenerģijas pārvades sistēmas operatoram AS "Augstsprieguma tīkls", lai ierobežotu cenu pieaugumu tā nodrošinātam aizsardzības palīgpakalpojumam, kas paredz maksājumu par jaudas pieejamību sistēmas darbības nodrošināšanai 100 MW apmērā. Valsts atbalsts paredz noteikt minētā pakalpojuma cenas stabilizēšanu spēkā esošā tarifa

līmenī (4.65 euro/MW/h) no 2023. gada 1. jūlija līdz 2024. gada 31. decembrim, valstij kompensējot starpību.

- Aktuālās inflācijas prognozes 2023.-2025.gadam, detalizētu tarifu projektu izmaksu pozīciju izvērtējumu, kā rezultātā veiktas izmaiņas attiecībā uz izmaksu bāzi un turpmāko gadu izmaksu pieauguma pieņēmumiem.

Precizētajā tarifu projektā ietvertās nozīmīgākās izmaksu izmaiņas

Nolūkā iespējami samazināt energoresursu sadārdzinājuma negatīvo ietekmi uz pārvades tarifiem un tarifu pieauguma radīto slogu uz lietotājiem, sadarbībā ar nozares ministriju un iesaistītajām pusēm, rasta iespēja samazināt elektroenerģijas pārvades pakalpojumu tarifu projektā ietvertās izmaksas.

Ieviešot panāktos risinājumus un ievērojot elektroenerģijas cenas samazinājumu, ir izstrādāts un 2023.gada 16.maijā iesniegts SPRK precizēts elektroenerģijas pārvades pakalpojumu tarifu projekts, kurā izmaksas samazinātas par 58.1 milj.EUR jeb par 62%, tai skaitā būtiskākās pozīcijas:

- Kopējās izmaksas par elektroenerģiju pārvades zudumiem samazinātas par 25.6 milj.EUR. Izmaksu samazinājums saistīts ar elektroenerģijas cenas samazinājumu biržā, kas aizsākās 2022.gada nogalē, kā arī iepirkuma rezultātā noslēgto līgumu par elektroenerģijas piegādi pārvades zudumu segšanai;
- Jaudas rezerves sistēmas drošumam izmaksas samazinātas par 5.8 milj.EUR, šāds izmaksu samazinājums saistīts ar valsts atbalsta mehānismu, kas līdz 2024.gada 31.decembrim paredz kompensēt maksu, kas pārsniedz 4.65 EUR par 1 MW stundā;
- Citas ar pakalpojumu sniegšanu saistītās izmaksas samazinātas par 5.7 milj.EUR, kas saistīts ar prognozētās inflācijas pārskatīšanu atbilstoši Latvijas Bankas aktuālajām prognozēm, regulatīvā perioda pagarināšanu, kas ļauj līdzsvarot 2023.gada augstās inflācijas radīto negatīvo efektu, kā arī precizētu nolietojuma pārrēķinu atbilstoši regulēto aktīvu bāzes vērtībai 2023.gada 1.janvārī.
- Pārslodzes maksas ieņēmumi tarifa samazināšanai 21.0 milj.EUR - saskaņā ar Metodikas 67.punktu, lai iespējami samazinātu energoresursu cenas krasā pieauguma ietekmi, AS "Augstsprieguma tīkls" ir lūdzis SPRK atļaut visa regulatīvā perioda ietvaros izmantot pārslodzes maksas ieņēmumus (turpmāk arī – PMI) tarifa samazināšanai kopumā 62.1 milj.EUR apmērā. Pārslodzes maksas ieņēmumi veidojas no elektroenerģijas cenas starpības biržā starp elektroenerģijas tirdzniecības apgabaliem. To izmantošanu nosaka ES regula Nr.714/2009: (1) jaudas pārslodzes novēršana, (2) jaunu starpsavienojumu izbūve, (3) tarifa samazināšana (ja nav iespējams izmantot pirmajos divos). Par pārslodzes maksas izmantošanu konkrētiem mērķiem lemj SPRK.

Saskaņā ar Metodikas 3.punktu, tarifu projekts izstrādāts regulatīvajam periodam no 2023.gada 1.jūlija līdz 2025.gada 31.decembrim, Precizētajā tarifu projektā pagarinot regulatīvo periodu par vienu gadu un, tādējādi, līdzsvarojot 2023.gada augstās inflācijas negatīvo ietekmi.

Pārvades tarifa pieaugumu ir izdevies samazināt no sākotnējiem 111% uz 30% precizētajā tarifu projektā.

Ar pārvades pakalpojumu sniegšanu saistītās izmaksas, tūkst.EUR.

	Spēkā esošais tarifs	Precizētais Tarifu projekts	Precizētais Tarifu projekts/ spēkā esošais tarifs	
Kapitāla izmaksas kopā	34 757.6	34 266.3	-491.3	-1%
Nodokļi kopā	113.6	104.9	-8.6	-8%
Personāla un sociālās izmaksas	17 273.9	23 691.8	6 417.9	37%
Pārvades aktīvu uzturēšanas izmaksas	2 184.1	1 556.8	-627.3	-29%
Pārējās saimnieciskās darbības izmaksas	7 551.6	10 835.0	3 283.4	43%
Ieņēmumu un izdevumu saldo par pārvades sistēmas palīgpakalpojumiem	-	-	-	-
Pārvades aktīvu nomas maksa	117.4	-	-117.4	-100%
Ieņēmumu un izdevumu saldo par kompensācijām par tranzīta plūsmām	121.8	-5 607.0	-5 728.8	-4703%
Uz Latvijas lietotāju elektroapgādes vajadzībām attiecinātās elektroenerģijas pārvades sistēmas zudumu un tehnoloģiskā procesa (regulēšanas un avārijas rezervju jaudas) nodrošināšanas izmaksas	13 695.9	33 454.6	19 758.6	144%
Korekcija, tai skaitā:	-615.3	-15 000.0	6 615.4	-1075%
<i>Papildus peļņa</i>	<i>-615.3</i>	<i>-</i>	<i>615.3</i>	<i>-100%</i>
<i>Regulatīvais rēķins</i>	<i>-</i>	<i>9 828.0</i>	<i>9 828.0</i>	<i>100%</i>
<i>Pārslodzes maksas ieņēmumi</i>	<i>-</i>	<i>-24 828.0</i>	<i>24 828.0</i>	<i>100%</i>
Kopā	74 957.0	94 516.4	19 559.4	26%

Elektroenerģijas pārvades sistēmas pakalpojumu diferencēto tarifu projekts lietotāju grupām atkarībā no to elektroietaišu pieslēguma vietas pārvades sistēmai:

Pārvades sistēmas pakalpojumi	Mērvienība	Projekts (bez pievienotās vērtības nodokļa)
1. Pārvades tarifi lietotājiem, kuru elektroietaišu piederības robeža ir 110 kV līnijas: - elektroenerģijas pārvades tarifs - maksa par pārvades jaudas uzturēšanu	EUR/kWh EUR/kW/gadā	0.00316 9.897
2. Pārvades tarifi lietotājiem, kuru elektroietaišu piederības robeža ir 110 kV kopnes: - elektroenerģijas pārvades tarifs - maksa par pārvades jaudas uzturēšanu	EUR/kWh EUR/kW/gadā	0.00378 11.295
3. Pārvades tarifi lietotājiem, kuru elektroietaišu piederības robeža ir 110/6-20 kV transformatora 06-20 kV pusē: - elektroenerģijas pārvades tarifs - maksa par pārvades jaudas uzturēšanu	EUR/kWh EUR/kW/gadā	0.00476 12.418
4. Jaudas maksa elektroenerģijas ražotājiem	EUR/kW/gadā	0.79443

Arī pēc ierosinātajām izmaiņām pārvades tarifs saglabā konkurētspēju Baltijas līmenī un ir vidēji par 25% zemāks nekā Igaunijas pārvades sistēmas tarifs un par 27% zemāks nekā Lietuvas pārvades sistēmas tarifs.